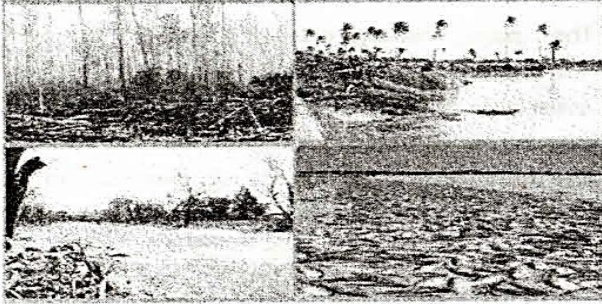


Kilos Na!



CLIMATE CHANGE o GLOBAL WARMING ay anumang pagbabago sa panahon, na tuwiran o di-tuwirang epekto ng mga gawain nating tao na nagpapabago sa komposisyon ng hangin sa daigdig dagdag sa natural na pabagu-bago ng klima sa isang yugto ng panahon. Tinatawag din itong pag-init ng mundo o *global warming*.

SOURCE: PAKISAMA/IFA Issue Paper, Enero 2009

Ang problema sa pagbabago ng klima ay masalimuot, pandaigdigang, at nakaugnay sa mga malulubhang problema ng kahirapan, di pag-unlad, at patuloy na paglobo ng populasyon.

Kailangan nating bawasan ang paggamit ng langis, at sinupin pa ang paggamit nito. Kailangan ding lumipat sa paggamit ng enerhiyang malinis. Bumalik sa "likas-kayang" agrikultura, umiwas sa paggamit ng di-natural na abono at pestisidyo upang unti-unti ring

mabawasan ang polusyon sa hangin, lupa at tubig. (UNFCCC, Feeling the Heat: 2008)

Magtanim ng maraming puno at maglinis ng mga ilog at kanal. Iwasang gumamit ng "plastic bag" sa pamimili at ugaliing gumamit ng bayong o bag.

Sundin ang 3Rs: **REDUCE** (bawasan); **REUSE** (gamiting muli) at **RECYCLE** (gawing kapakipakinabang muli ang mga patapon ng mga bagay.)

Kailangan na nating **KUMILOS!** Huwag na nating ipagwalang bahala ang problemang ito. Bilang isang indibidwal, isang miyembro ng komunidad at mamamayan, mayroon tayong magagawa.

Ang ating **MUNDO** ay nangangailangan ng ating **PAGKALINGA.**

AGRICULTURAL
TRAINING INSTITUTE-
REGION IVA

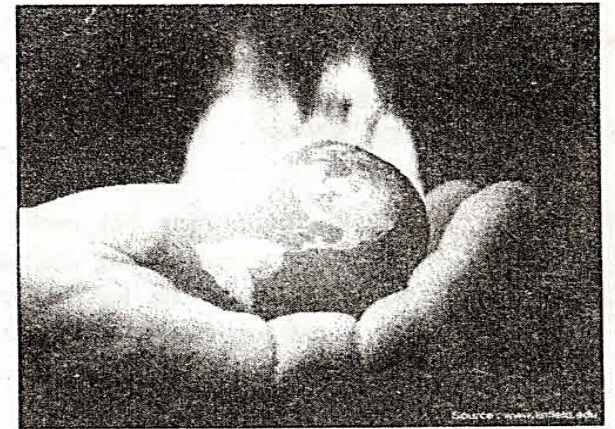
Phone: (049) 536-3263
Fax: (049) 536-5600
E-mail: atintc_uplb@yahoo.com
website: www.ati.da.gov.ph/calabarzon

Knowledge Products
Management Unit
UPLB Campus, College, Laguna

Pagbabago ng Klima (Climate Change)

DEPARTMENT OF AGRICULTURE
AGRICULTURAL TRAINING INSTITUTE
(ATI)-REGION IVA

(049) 536-3263
(049) 536-5600



Kalingain ang Mundo

Mga Kalimitang Tinatanong Ukol sa Pagbabago ng Klima

Dumaranas na ba'ng Pilipinas ng pagbabago ng klima?

Ayon sa Greenpeace report, unti-unting naramdaman sa Pilipinas ang pagbabago ng klima sa pamamagitan ng kalimitang "La Niña" (sobrang ulan) at "El Niño" (mahabang tagtuyot) kumpara noong mga nakaraang taong 1950-1970.

Source: www.greenpeace.org

Kasama na rin dito ang matinding init na nararanasan, pagkakaroon ng mga bagyo na nagdudulot ng malawakang pagbaha tulad ng bagyong "Ondoy" at iba pang mga kalamidad.

Noong nakaraang dalawang (2) taon, higit na naramdaman ng Pilipinas ang pagbabago ng klima. Noong Abril, na kasama pa sa mga buwan na tag-araw ay nakaranas ang bansa ng tatlong (3) bagyo na nagdulot ng matinding pagguho ng lupa.

Source: Inquirer.net, 9/29/09



Bahang dulot ng Bagyong "Ondoy" sa Kamaynilaan

Ano ang dahilan ng pagbabago ng klima?

Karamihan sa mga siyentipiko (90%) ay umaamin na ang pagbabago ng klima ay bunga ng gawain nating mga tao tulad ng mga sumusunod:

- Resulta ng mga usok (greenhouse gases o GHG) na ating ibinuga 30 taon na ang nakalilipas;
- Kasama sa mga usok na ito ang *carbon dioxide*, *methane*, *nitrous oxide* at iba pang gas na nalilikha ng mga prosesong industriyal, ng patuloy na pagsunog ng langis, gasolina at uling;
- Pagputol ng mga puno;

- Iba pang nakagawiang paraan sa agri-kultura tulad ng labis na paggamit ng enerhiya at kemikal na nagbubunsod sa pagdami ng usok sa kalawakan. Lalo't higit ay ang paggamit ng pestisidyo at abono, paghahawan ng mga kadawagan, pagkawala ng taba ng lupa at malawakang pag-aalaga ng mga hayop.
Source: Greenpeace 2008

Ang mga nabanggit na mga gas ay kailangan ng daigdig upang manatili ang buhay. Kung wala sila, magiging sobrang lamig at walang mabubuhay sa planeta natin nguni't kapag sumobra ay paiinitin nito ang klima at babaguhin ang ating panahon.

Source: *Pakisama/AFA Issue Paper*, Enero 2009

Anu-ano ang epekto nito sa agrikultura?

Maaapektuhan ang pagtubo ng mga halaman at micro-organismo, mas mainit na temperatura sa mga sistema ng pagtatanim, ang tubig, kaibahan ng init at lamig, ang taba at pagkaanod ng mga lupa, peste at sakit ng tanim at pagtaas ng tubig-dagat. Ang mga epektong ito ay lalo pang lalala dahil sa iba pang problema ng kapaligiran, populasyon at kahirapan.